

De Huiszwaluw (*Delichon urbica*) in de Kempen in 2005

Wim Deeben

INLEIDING

In 2005 zijn er in de Kempen weer Huiszwaluwen geteld. Ten opzichte van 2004 zijn er enkele veranderingen: Acht, Bladel, Duizel, Hapert, Knegsel, Lage Mierde en Wintelre zijn niet geteld.

OVERZICHT 1984 TOT EN MET 2005

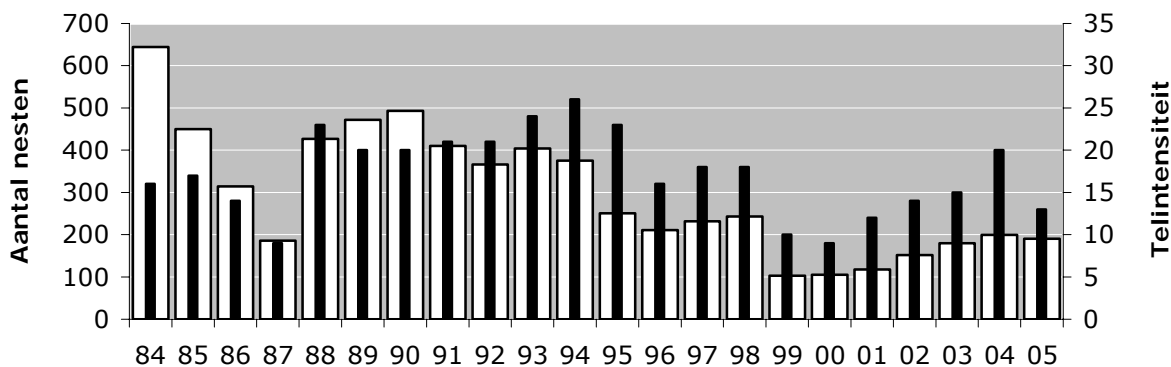
In tabel 1 is een overzicht te zien van de getelde nesten in de loop van de afgelopen tweeëntwintig jaar. Ook is de telintensiteit per jaar aangegeven. Deze staat voor het aantal plaatsen waar de Huiszwaluwen geteld zijn in dat jaar.

In tabel 1 zijn deze resultaten weergegeven: zowel van de aantallen als van de telintensiteit.

BESPREKING PER PLAATS

- Acht, niet geteld.
- Bladel, niet geteld.
- Breugel, wederom geen broedgeval.
- Duizel, niet geteld.
- Eindhoven, nagenoeg stabiel gebleven.
- Geldrop, het in 2004 opgestarte kunstnesten project is nu al een succes.
- Hapert, niet geteld.
- Heeze, lichte verhoging.
- Knegsel, niet geteld.
- Lage Mierde, niet geteld.
- Leende, wederom weer een lichte verhoging.
- Oerle, lichte verhoging.
- Reusel, nog steeds één nest.
- Steensel, van nul naar twee broedgevallen.
- Sterksel, lichte afname.
- Veldhoven (de Run), de kolonie aan de Run is stabiel gebleven maar richting het buitengebied een flinke toename.
- Veldhoven (Boerenbond) lichte toename.
- Westerhoven, lichte toename.
- Wintelre, niet geteld.
- Zandoerle, nagenoeg stabiel gebleven.

TABEL 1: AANTAL NESTEN VAN DE HUISZWALUW IN DE KEMPEN (WITTE BALK) EN HET AANTAL PLAATSEN WAAR IS GETELD (ZWARTE BALK) IN DE PERIODE 1984-2005.

TABEL 2.1: OVERZICHT VAN DE GETELDE HUISZWALUWNESTEN IN DE KEMPEN VAN 1984 – 1994.

Plaats	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94
Acht	--	6	8	11	11	16	9	12	10	--	17
Bergeijk	--	8	6	--	6	7	6	3	7	8	8
Bladel	--	39	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Breugel	24	20	9	9	12	13	12	5	9	3	2
Budel	--	--	--	--	31	31	22	20	14	6	5
Budel Dorplein	--	--	--	--	30	25	25	26	26	23	12
Budel Schoot	--	--	--	--	10	7	12	3	6	2	2
Casteren	27	--	--	--	6	12	--	--	--	14	--
Duizel	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Eindhoven	97	82	53	42	29	31	25	29	30	23	18
Geldrop	77	32	36	40	44	49	56	39	32	16	19
Hapert	33	13	14	13	21	17	17	11	10	--	12
Heeze	1	8	15	18	21	13	10	4	8	4	14
Hoogeloon	37	33	--	--	--	--	--	--	--	7	--
Knegsel	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	4
Lage Mierde	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Leende	34	23	--	5	4	3	11	6	6	8	9
Leenderstrijp	--	--	--	--	--	--	--	--	--	45	35
Luyksgestel	37	21	19	--	24	22	25	22	19	23	18
Maarheeze	--	--	--	--	2	45	51	42	36	33	31
Nuenen	73	43	38	21	19	--	--	16	12	18	18
Oerle	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Reusel	68	46	--	--	44	49	49	28	27	15	16
Soerendonk	--	--	--	--	34	39	27	26	27	19	19
Steensel	21	26	26	27	32	30	30	27	19	19	6
Sterksel	--	--	--	--	--	--	--	--	--	40	48
Veldhoven (de Run)	40	21	29	--	21	34	40	33	38	18	21
Veldhoven (Boerenbond)	--	--	--	--	1	--	--	--	2	6	9
Waalre	40	--	29	--	--	--	33	30	--	25	--
Weebosch	23	19	14	--	3	4	7	6	8	9	7
Westerhoven	12	10	18	--	22	25	26	22	20	20	17
Wintelre	--	--	--	--	0	--	--	--	--	--	8
Zandoerle	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0
Totaal:	644	450	314	186	427	472	493	410	366	404	375
Telintensiteit:	16	17	14	9	23	20	20	21	21	24	26

TABEL 2.2: OVERZICHT VAN DE GETELDE HUISZWALUWNESTEN IN DE KEMPEN VAN 1995 – 2005.

Plaats	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05
Acht	19	26	26	27	--	--	--	5	28	27	--
Bergeijk	7	4	4	1	--	--	--	--	--	--	--
Bladel	--	--	--	--	--	--	--	1	1	1	--
Breugel	2	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
Budel	2	16	11	7	--	--	--	--	--	--	--
Budel Dorplein	10	--	--	13	--	--	--	--	--	--	--
Budel Schoot	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Casteren	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Duizel	0	--	--	--	--	--	--	--	--	0	--
Eindhoven	17	24	20	21	6	3	3	20	7	4	6
Geldrop	24	17	20	16	14	--	8	5	11	10	20
Hapert	6	--	--	--	--	--	--	--	--	0	--
Heeze	16	13	8	14	20	26	21	26	27	19	22
Hoogeloon	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Knegsel	2	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--
Lage Mierde	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--
Leende	6	5	6	2	0	0	0	2	1	3	5
Leenderstrijp	32	33	32	53	--	--	--	--	--	--	--
Luyksgestel	18	8	9	10	--	--	--	--	--	--	--
Maarheeze	--	--	33	--	--	--	--	--	--	--	--
Nuenen	12	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Oerle	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	4
Reusel	17	11	3	3	2	2	0	1	2	1	1
Soerendonk	--	--	11	--	--	--	--	--	--	--	--
Steensel	3	9	8	5	3	1	2	2	0	0	2
Sterksel	--	--	--	19	18	21	19	22	18	23	21
Veldhoven (de Run)	25	17	25	32	28	33	16	17	19	23	47
Veldhoven (Boerenbond)	11	13	6	6	11	18	23	21	23	17	22
Waalre	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Weebosch	2	2	1	1	--	--	--	--	--	--	--
Westerhoven	9	12	8	12	--	--	23	25	31	30	38
Wintelre	10	--	--	--	--	--	--	--	9	32	--
Zandoerle	--	--	--	--	--	--	2	4	2	4	3
Totaal:	251	211	232	243	103	105	118	152	180	199	190
Telintensiteit:	23	16	18	18	10	9	12	14	15	20	12

TABEL 3: AANTAL HUISZWALUWEN OP ENKELE PLAATSEN IN HET BUITENGEBIED.

Plaats	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05		
Fabrieken KZM Budelco, Dorplein	--	--	--	--	19	26	28	19	25	28	19	12	19	19	20	--	--	--	--	--	--	--	--	
Achelse Kluis / Achelseweg	58	39	53	63	75	83	81	56	46	56	43	--	17	--	--	--	--	--	--	--	--	10	6	
Aanscotse Beemden Eindhoven	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	4	3	--	5	22	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Riethoven Veldhovensedijk	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	8	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Leenderstrip boerderij Paaldijk	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	28	29	11	10	5	--	--	31	27	28	29	24	24	
De Ruijter van Steveninck kazerne	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	7	--	6	--	--	--	--	--	--	18	25	
Leende, Valkenswaardse- weg	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	8	5	5	37	51	35	60	68	68	68	
Leende, Strijperdijk	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	0	0	0	0	0	0	
Leende, Strijpsestraat	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	10	10	10	16	20	20	20	
Leende, Ulkendonken	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	4	5	6	6	
Leende Maarhezerweg	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	5	6	2	2	
Sterksel, Turfweg	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	17	21	27	19	13	16	13	13	
Sterksel, Ronde Bleek	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	8	13	4	0	0	0	0	0	0	
Totaal:	58	39	53	63	94	109	109	75	71	86	102	44	54	34	69	35	30	106	107	95	160	164	164	

NESTPLAATSEN IN HET BUITENGE- BIED

Tabel 3 geeft het verloop van het aantal nesten van Huiszwaluwen op enkele getelde plaatsen in het buitengebied.

BESPREKING PER PLAATS

- De Achelse Kluis: kolonie is niet geteld maar in de nabijheid nieuwe nesten gevonden.
- Leenderstrijp, boerderij Paaldijk: lichte afname.
- De Ruijter van Steveninck kazerne: flinke toename.
- Leende, Valkenswaardseweg: wederom een toename.
- Leende, Strijperdijk: geen broedgeval.
- Leende, Strijpsestraat: wederom toename.
- Leende, Ulkendonken: nagenoeg gelijk gebleven.
- Leende, Maarhezerweg: flinke afname.
- Sterksel, Turfweg: lichte afname.
- Sterksel, Ronde bleek: geen broedgeval.

DISCUSSIE

Het gaat al jaren slecht met de Huiszwaluw. In tabellen is dat duidelijk te zien. Het jaar 2005 lijkt geen jaar van verdere achteruitgang. Ten opzichte van 2004 is een lichte verhoging waarneembaar ter-

wijl de telintensiteit flink afgenomen is.

Op langere termijn is de achteruitgang onmiskenbaar. In figuur 1 wordt dat nog eens geïllustreerd aan de hand van het aantal nesten per getelde plaats.

Het aantal is min of meer onafhankelijk van de telintensiteit. In de onderzoeksperiode van tweeëntwintig jaar is het aantal nesten per plaats flink achteruit gegaan, van ruim boven de veertig nesten per plaats in 1984, naar zestien in 2005.

AANDACHTSGEBIEDEN

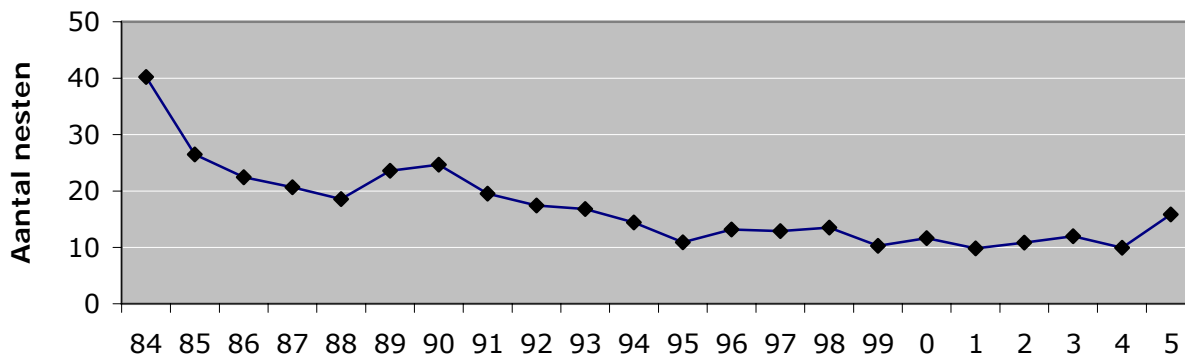
In de loop der jaren is de populatie ver achteruit gegaan. Voor het jaar 2006 wordt wederom aan de tellers (dames zijn zéér welkom!) de vraag voorgelegd, kijk naar specifieke aandachtsgebieden die van belang zijn voor de Huiszwaluw.

- bouwmaterialen in de omtrek aanwezig.
- afsteken van nesten.
- overstekken in donkere kleuren geschilderd.
- wat is er in de omgeving veranderd.

DANKWOORD

Het team huiszwaluwtellers bestond dit jaar uit de volgende personen: Guus Nas, Piet Wuijts, Wil de Veer, Mart van de Broek, Piet van Happen, Roel Winters, Geert Engels, Mark Sloendregt en Wim Deeben.●

FIGUUR 1: GEMIDDELD AANTAL NESTEN VAN DE HUISZWALUW PER GETELDE PLAATS IN DE KEMPEN IN DE PERIODE 1984-2005.

LITERATUUR

Veenhuizen, W. 1997. *De Huiszwaluw (Delichon urbica) in de Kempen in 1996.* De Blauwe Klauwier 23(4): 114-116.

Veenhuizen, W. 1998. *De Huiszwaluw (Delichon urbica) in de Kempen in 1997.* De Blauwe Klauwier 24(2): 27-29.

Veenhuizen, W. 1999. *De Huiszwaluw (Delichon urbica) in de Kempen in 1998.* De Blauwe Klauwier 25(1): 5-7.

Deeben, W. 2002. *De Huiszwaluw (Delichon urbica) in de Kempen in 2001.* De Blauwe Klauwier 28(1): 1-3.

Deeben, W. 2003. *De Huiszwaluw (Delichon urbica) in de Kempen in 2002.* De Blauwe Klauwier 29(2): 13-16.

Deeben, W. 2004. *De Huiszwaluw (Delichon urbica) in de Kempen in 2003.* De Blauwe Klauwier 30(1): 1-4.

Deeben, W. 2005. *De Huiszwaluw (Delichon urbica) in de Kempen in 2004.* De Blauwe Klauwier 31(1): 11-14.

"KOLONIE BIJ DE RUIJTER VAN STEVENINCK KAZERNE IN EINDHOVEN, DEZE PLEK KENDE IN 2005 EEN FLINKE TOENAME'.

INZET: HUISZWALUW MET 2 JONGEN, MEESTAL 4-5 EIEREN PER BROEDSEL. BROEDTIJD VAN EIND MEI TOT IN DE HERFST.